

tagjaival. Azt azonban szinte bizonyosra vehetjük, hogy Kállay miniszterelnök nem tudott róla és nem járult volna hozzá. Wisliceny ugyan azt írta, hogy Fáy szerinte „magasabb helyről származó parancsot” teljesített, amikor erről faggatózott, de ezt nem tekinthetjük elégséges bizonyítéknak.

Himmler érdeklődése a terv iránt

1942. október 13-án Ludin kötelességszerűen továbbította Wisliceny jelentését a német külügyminisztériumnak, kísérőlevelet is mellékelve hozzá.²⁷ Nem sokkal utóbb már az RSHA-nál Himmler személyes érdeklődését is felkeltette. 1942. november 30-án Himmler terjedelmes levelet írt Ribbentropnak, melyben áttekintette azt a javaslatot, amelyet hite szerint a magyar kormány nevében Heszlényi tett az OKW-nak. Emlékeztette a külügyminisztert, hogy magyar államférfiak mostanában azzal a kívánsággal jelentkeznek, oldják meg náluk is a zsidókérdést. Mintegy megismételve Fáy szavait úgy, ahogy azok Wisliceny jelentésében olvashatók, tájékoztatta Ribbentropot, hogy a végleges megoldást több szakaszban kell lebonyolítani, s az első lépés az lenne, ha Magyarország keleti részéből „kitelepitենek” 100 000 zsidót. Közölte, hogy kezdetben ellenezte a zsidókérdés részleges megoldását Magyarországon, most viszont kész Wislicenyt kinevezni a budapesti német követségre, ahol „tudományos tanácsadóként” működhetne, lévén hogy nagy szakértelmet árult el Szlovákia zsidótlanításában. Himmler mindehhez hozzáfűzte, hogy ha Magyarországon „ez az égető kérdés megoldódik”, az minden bizonnyal nem téveszti el hatását a bolgár és a román kormányra sem, s azok is inkább hajlandónak mutatkoznak majd a saját zsidókérdésük megoldására.²⁸

Ribbentrop kívánságára²⁹ Martin Luther, a német külügyminisztérium *Deutschland* osztályának az idő szerinti vezetője utasította Dietrich von Jagow budapesti követet, hogy járjon utána, vajon a magyar hatóságok tényleg hajlandók-e 100 000 „idegen” zsidót deportálni, vagy akár az ország egész zsidóságát.³⁰ Jagow 1943. február 18-án válaszolt, tájékoztatta a külügyminisztériumot, hogy a budapesti német katonai attasé érintkezésbe lépett a magyar vezérkarral, hogy megtudakolja, vajon Heszlényi és Homlok a magyar kormány megbízásából kérte-e az idegen zsidók deportálását. De hogy az attasé mit tudott meg és Jagow mit jelentett, az rejtély, a német külügyminisztérium anyagában ugyanis nincs nyoma ennek a zárójelentésnek.³¹

A szélsőjobboldali figurák a Kállay-korszakban nem értek el semmit, de machinációik, titkos paktálásuk a Wehrmachtal és az RSHA-val, va-